

Fylkesmannen i Oppland viser til brev av 20.04.2016 der nytt kapittel om skolemiljø ble sendt på høring. Generelt støtter vi forslaget, men har noen konkrete kommentarer og innspill.

Ny aktivitetsplikt

FM støtter forslaget om at dagens ordning med handlingsplikt og vedtaksplikt endres til en aktivitetsplikt.

§ 9A-2

Vi foreslår at første ledd utvides til «Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel, læring og sosial tilhørighet».

Vi kan ikke se at departementet argumenterer for at sosial tilhørighet ikke bør være med, til tross for at det foreslås av Djupedalutvalget. En helt avgjørende faktor for et trygt og godt skolemiljø er at eleven er en del av det sosiale miljøet i klassen og på skolen. Det er ikke bare et krav å stoppe krenkinger når de oppstår, men også å jobbe aktivt for å fremme et godt psykososialt miljø. Vi mener derfor det er riktig at sosial tilhørighet tas med her. I § 8-2 er det et krav at elevene skal deles i klasser eller basisgrupper som skal ivareta deres behov for sosial tilhørighet, men vi mener at dette ikke er tilstrekkelig. Det bør sikres at skolene jobber aktivt for å fremme sosial tilhørighet også etter at de har organisert elevene på en god måte. Terskelen for å krenke elever du har en sterk relasjon til vil være mye høyere enn de du har svake sosiale relasjoner til. Vi vet at en for stor del av barn og unge blir marginalisert og derfor er mer utsatt for krenkelser. Et viktig signal til skolene om å bidra til å stoppe og reversere denne utviklingen, vil være å ta «sosial tilhørighet» inn i § 9a-2. Fylkesmannen i Oppland vil også peke på at dette vil være et tiltak i arbeidet med å følge opp «Meld. St. 28 (2015-2016) – fag – fordypning – forståelse». Der foreslås det at elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse skal utvikles. Dette avhenger, slik vi ser det, av et miljø preget av et sterkt inkluderende fellesskap der det jobbes aktivt med å fremme sosial tilhørighet. Inkludering er grunnleggende for alle elever og handler om at alle skal høre til.

§ 9 A-3 Systematisk arbeid.

I tillegg til at skolen skal arbeide jamt og systematisk, bør det stå som et eget krav at skoleeieren skal arbeide aktivt for å fremme et trygt fysisk og psykososialt skolemiljø og forebygge krenkinger.

I og med at rektor trekkes fram spesielt, mener Fylkesmannen i Oppland at kravet til skoleeier også må tydeliggjøres. Skoleeier må sørge for at det er kompetanse og kapasitet på skolene til å løse oppdraget som følger av nytt kapittel. De må være aktive pådrivere i dette sentrale arbeidet.

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre eit trygt og godt psykososialt miljø

Forslag til nytt andre ledd: *Det skal utarbeides årlige handlingsplaner med tiltak mot mobbing og trakassering for å forebygge at elever blir krenket.*

Det slås fast i flere sammenhenger at det viktigste oppdraget til skolene er å sikre at elevene er trygge og trives. Dette har en klar sammenheng med læringsarbeidet til skolen; trygghet er grunnleggende for læring. De fleste skolene har gode og konkrete planer for både det forebyggende arbeidet og hvordan de skal håndtere saker når de oppstår. Vi mener imidlertid at det planmessige og systematiske arbeidet må inn som en del av skoleeiers system, og synliggjøres i aktivitetsplikten.

Forslag til nytt ledd: *Ledelsen ved skolen må sørge for å evaluere om iverksatte tiltak er tilstrekkelige til at eleven ikke lenger blir krenket.*

Fylkesmannen har gjennom sin klagesaksbehandling erfart at det settes inn mange tiltak i arbeidet med å sikre elevene et godt og trygt miljø, men at det i alt for liten grad vurderes om igangsatte tiltak har ønsket effekt. Derfor mener vi det er riktig å ta inn en bestemmelse om at tiltak skal evalueres som en del av aktivitetsplikten.